

in M. Verginelli z Oddelka za zgodovino ljubljanske univerze. Diskutanti so potrdili pomen popisa iz leta 1857 in se pomudili ob mnogih aspektih ter iztočnicah, ki so jih izpostavila izvajanja referentov. Nekaj kritičnih pripomb je šlo na pomanjkanje izčrpnega prikaza zgodovinskega momenta in vsestranskih okoliščin v Istri za časa prvega modernega popisa, prikaza, ki bi nedvomno pripomogel k učinkovitejši uokviritvi in predstavi popisa ne samo kot statističnega mejnika, ampak tudi kot dosežka v percepciji istrskega prostora v sklopu integrirane konceptualizacije raznoliklega avstroogrškega državnega ozemlja. Z ožjega historičnodemografskega pa tudi širšega tematskega vidika so vabljeni diskutanti delili in naglasili mnenje referentov o potrebi, da se v primeri s poznejšimi zanemarjenemu popisu iz leta 1857 v analizah prizna veljavo, ki si jo kot dokumentarni vir zasluži. Pri tem so pozdravili puljsko pobudo, ki je s skromnimi sredstvi in na obrobju »avstroogrškega imperija« obeležila dogodek, ki bi si zaradi svojega zgodovinskega – kot začetek nove statistične dobe – pa tudi aktualnega pomena v vidu bodočega razvoja prebivalstvene statistike »skupnega evropskega doma« nemara zaslužil večjo odmevnost, kot je lahko zanj poskrbel mala, skorajda prijateljska družina sicer uglednih historičnodemografskih navdušencev. Živahna razprava, ki so ji prispevali referenti in poslušalci iz publike se je dotaknila številnih tehničnih in vsebinskih vidikov ter potrdila željo, da bi bil to le začetek revitalizacije preučevanja prebivalstva istrskega in širšega prostora na temeljih mednarodnega znanstvenega sodelovanja.

Aleksej Kalc

39. letna konvencija Ameriškega združenja za napredek slavističnih študij

New Orleans, Louisiana, 15.–18. novembra 2007

Letošnja 39. letna konvencija Ameriškega združenja za napredek slavističnih študij (*American Association for the Advancement of Slavic Studies*) je potekala od 15. do 18. novembra v New Orleansu v Louisiani. Konvencije se je udeležilo več kot tisoč sto raziskovalcev različnih znanstvenih disciplin (zgodovinarjev, geografov, slavistov–jezikoslovcev, literarnih zgodovinarjev itd.), ki vsak s svojega zornega kota proučujejo območja nekdanjega komunističnega sveta, oziroma območja vzhodno od nekdanje železne zaves.

Slovenski udeleženci konvencije smo se z referati aktivno udeležili kar nekaj panelov. Deloma smo tako sodelovali v okviru panelov, ki jih je organiziralo Društvo za slovenske študije (*Society for Slovene Studies*), deloma pa smo s svojimi prispevki obogatili tudi panele, ki so jih organizirale druge članice Ameriškega združenja za napredek slavističnih študij.

Spodaj podpisani sem tako že prvi dan konvencije predsedoval panelu »Kako so dogodki v domovini zaznamovali življenje in delo treh pomembnih slovenskih Američanov«, politika in urednika Ivana Molka, patra Kazimira Zakrajška in pripovednika ter dramatika Andreja Kobala. Prispevek Andreje Božič-Horvat z Univerze v Mariboru je orisal odmeve na odstop Ivana Molka s položaja urednika slovenskega časopisa *Prosveta*, ki je izhajal v ZDA. Darko Friš z Univerze v Mariboru je predstavil patra Kazimira Zakrajška in njegovo delovanje za domovino v ZDA med drugo svetovno vojno, Mojca Moškon-Mešl pa, kako so dogodki v Sloveniji med drugo svetovno vojno vplivali na delo Andreja Kobala. Komentator na panelu je bil Jozef Figa z Univerze Kaplan.

Zanimiv je bil tudi panel z naslovom »Od deželana do meščana: izvor slovenskega regionalizma«, ki je potekal pod vodstvom Sabrine Petre Ramet z Norveške Univerze za znanost in tehnologijo v Trondheimu. Božo Repe z Univerze v Ljubljani je spregovoril o vplivu regionalnih razlik v Sloveniji na oblikovanje slovenske narodne identitete in slovenske države, Aleš Gabrič z Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani o slovenski kulturi »med nacionalnim in nadnacionalnim«, Darja Kerec z Univerze v Ljubljani pa o prebivalstvu Prekmurja z vidika urbanizacije.

Med »slovenskimi« paneli je potrebno omeniti še panel z naslovom »Znova domov?: vračanje migrantov med politiko, prakso in teorijo«. Panel je vodil Žarko Lazarevič z Inštituta za novejšo zgodovino

v Ljubljani, referenti pa so bili z Inštituta za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU v Ljubljani. Kristina Toplak je v svojem prispevku predstavila vračanje slovenskih izseljencev in njihovih potomcev iz nekaterih evropskih držav in Avstralije, Jernej Mlekuž pa se je na osnovi življenjskih zgodb izseljencev ukvarjal z »nadležnimi metodologijami za migracijske teorije vračanja« izseljencev. Na koncu je Jure Gombač predstavil repatriacije v Slovenijo po drugi svetovni vojni. Komentator panela je bil Zvone Žigon, generalni konzul Republike Slovenije v Clevelandu.

Prvi dan konvencije je potekala še okrogla miza o današnji zunanji politiki Slovenije, ki jo je vodil Metod M. Milac (Univerza Syracuse). Razpravljavci Charles Bukowski (Univerza Bradley), Joseph Derdzinski (US Air Force Academy), James Gow (King's College, London) in Samuel Žbogar (ambasador Republike Slovenije v ZDA) so se posvetili skorajšnjemu predsedovanju Slovenije Evropski uniji.

Med paneli, ki so potekali prvi dan konference je pozornost vzbudil še panel o jugoslovanskih mestih, urbanem planiranju in regionalni praksi v obdobju 1860–1980. Potekal je pod vodstvom Kimberly Elman Zarecor z Državne univerze Iowa. Udeleženci so razpravljali o jugoslovanski zapravljenosti in o skrajnostih urbanega načrtovanja v Beogradu v obdobju 1960–1970 (Brigitte Le Normand, UCLA), o socialističnem tipu predmestij v Sloveniji v 70. in 80. letih 20. stoletja (Veronica E. Aplenc, Chestnut Hill Historical Society) in o »zunanji politiki kot urbanem načrtovalcu« na primeru popotresne obnove Skopja (Vladimir Kulic, School of Architecture, University of Texas v Austinu).

Med paneli drugega dne konvencije je potrebno omeniti panel z naslovom »Srbski in slovenski jugoslavizem leta 1918«, ki je potekal pod vodstvom Carole Rogel z Državne univerze Ohio. Peter Vodopivec z Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani je predstavil »majniško deklaracijo« in jugoslovansko gibanje v slovenskih deželah leta 1918, Connie Robinson z Univerze Central Washington jugoslovansko idejo pri Srbih med prvo svetovno vojno, prispevek Mateje Ratej z ZRC SAZU v Ljubljani pa se je ukvarjal z različnimi razlagami »majniške deklaracije« v Sloveniji s strani liberalnega in katoliškega tabora v obdobju med obema svetovnima vojnama.

S slovenskega zornega kota je bila zanimiva tudi okrogla miza o mnenjih o Jugoslaviji v obdobju 1948–1990 z vidika znanosti in ameriških obveščevalnih služb. Okroglo mizo je vodil Robert M. Hayden (Univerza v Pittsburghu), sodelovali pa so Steven L. Burg (univerza Brandeis), David B. Kanin (C.I.A.) in Martin Sletzinger (Woodrow Wilson Intelligence Center for Scholars).

Tretji dan konvencije so bili zanimivi zlasti paneli in okrogle mize, katerih udeleženci so se ukvarjali z vprašanji povezanimi z zgodovino in sedanostjo na prostoru nekdanje Jugoslavije deloma pa tudi s širšim območjem Balkana. Razpravljali so o vprašanih »podonavskih Švabov« oziroma o identiteti, življenju in »izginotju« jugoslovanskih Nemcev, o dojemanju jugoslovanskega gospodarskega prostora v bodočnosti, o politiki identitete v nekdanji Jugoslaviji, o neločljivi povezanosti med etničnim čiščenjem in genocidom ter o »prodoru« Zahoda na Balkan in Balkana na Zahod. Za udeležence iz Slovenije je bil zanimiv panel o dojemanju jugoslovanskega gospodarskega prostora v bodočnosti, ki ga je vodil Peter Vodopivec, na katerem je Žarko Lazarevič predstavil dojemanje jugoslovanskega gospodarskega prostora v bodočnosti s slovenskega vidika. Zanimiv je bil tudi prispevek Irene Gantar Godina z Inštituta za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU z naslovom »Slovenci: med mitom in lojalnostjo: slovanstvo in dinastija«, ki ga je predstavila na panelu o politiki identitete v nekdanji Jugoslaviji.

Zadnji dan konference sem spodaj podpisani sodeloval še na panelu o novih raziskavah o koroških Slovencih, ki je potekal pod vodstvom Metoda M. Milaca z Univerze Syracuse. V prispevku sem predstavil prizadevanja koroških Slovencev za narodnostni obstoj po drugi svetovni vojni. Opozoril sem, da avstrijska pravna praksa tudi po drugi svetovni vojni ni sledila sklenjenim določilom za zaščito manjšin, zato se tudi v okviru večstrankarskega političnega sistema demokratične Avstrije še vedno uveljavljajo različne oblike asimilacijskih pritiskov in proces germanizacije. Cilj le-teh je statistično zmanjšati število koroških Slovencev in posredno s tem tudi prostor njihove poselitve do te mere, da manjšinska zaščita po določilih 7. člena avstrijske državne pogodbe iz leta 1955 ne bi imela več praktične veljave. Prispevek Borisa Jesiha je obravnaval »Razvoj organizacij koroških Slovencev po drugi svetovni vojni« in predstavil poleg samih organizacij tudi strategije, odločitve, ukrepe in postopke različnih političnih dejavnikov v manjšinski politiki v zadnjih desetletjih. Jernej Zupančič pa je v svojem prispevku predstavil gospodarski položaj koroških Slovencev po drugi svetovni vojni.

Iz zadnjega dne konvencije je omembe vredna še okrogla miza z naslovom »Nacionalne države in raznolikost upravljanja v razširjeni Evropi«. Vodila jo je Luisa Chiodi z Univerze v Bologni. Sodelujoči:

Stefano Bianchini, Francesco Privitera (oba z Univerze v Bologni), Joseph Marko (Univerza v Gradcu), Julie Mostov (Univerza Drexel) in Mitja Žagar z Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani so v svojih razpravah poudarjali predvsem na spremenjene ločnice v manjšinskih vprašanjih in vprašanjih odnosov med spoloma.

Matjaž Klemenčič